

Бюджет на ЕС за възстановяване: Въпроси и отговори относно REACT-EU, политиката на сближаване за периода след 2020 г. и Европейския социален фонд+

Брюксел, 28 май 2020 г.

REACT-EU

Какво представлява REACT-EU и по какъв начин включва политиката на сближаване?

REACT-EU (*Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe*) представлява помощ за възстановяване в полза на сближаването и териториите на Европа — инициатива, която продължава и разширява мерките за реакция и възстановяване, осъществявани чрез [Инвестиционната инициатива в отговор на коронавируса](#) и [Инвестиционната инициатива в отговор на коронавируса — плюс](#). REACT-EU ще допринесе за екологично, цифрово и устойчиво възстановяване на икономиката.

Пакетът за REACT-EU включва допълнителни средства в размер на 55 млрд. евро, които ще се предоставят пред периода 2014—2020 г. по линия на [Европейския фонд за регионално развитие \(ЕФРР\)](#), [Европейския социален фонд \(ЕСФ\)](#) и [Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица \(ФЕПНЛ\)](#). През 2020 г. тези допълнителни средства ще се предоставят чрез целенасочено преразглеждане на настоящата финансова рамка, а през 2021—2022 г. — чрез Next Generation EU.

Сумата от 55 млрд. евро нови средства ли представлява?

Да. REACT-EU ще добави към съществуващите програми в областта на политиката на сближаване нови допълнителни средства и няма да използва ресурси, предвидени за други програми или за следващи години. Средствата, които ще се отпускат по линия на тази инициатива, допълват съществуващите финансови пакети за периода 2014—2020 г. и предложените финансови пакети за периода 2021—2027 г.

За да се гарантира, че тези суми ще бъдат предоставяни бързо, така че да отговорят на нуждите на реалната икономика, се предлага допълнителното финансиране през 2020 г. да се осигури чрез целенасочено преразглеждане на финансовата рамка за периода 2014—2020 г.

Към какви предизвикателства ще бъде насочен REACT-EU?

REACT-EU ще предоставя допълнително финансиране за най-важните сектори, които ще бъдат ключови за полагане на основите за стабилно възстановяване. Това ще включва инвестиции за подкрепа на запазването на работни места чрез схеми за непълно работно време и подпомагане за самостоятелно заетите лица. Тези средства ще може да се използват и за подкрепа на създаването на работни места и мерки за младежка заетост, подпомагане на здравните системи и предоставяне на оборотен капитал и инвестиционна подкрепа за малки и средни предприятия. Такова подпомагане ще се предоставя във всички сектори на икономиката, включително в секторите на туризма и културата, които са засегнати особено силно. Допълнителното подпомагане ще послужи и като вложение в Европейския зелен пакт и цифровия преход и ще умножи ефекта от значителните инвестиции, които вече се реализират в тези области по линия на политиката на ЕС на сближаване.

Държавите членки ще могат да решават как точно да насочват средствата. Максималната гъвкавост, предложена в пакетите за Инвестиционната инициатива в отговор на коронавируса и Инвестиционната инициатива в отговор на коронавируса — плюс, ще бъде запазена и те ще могат да използват средствата за мерки за възстановяване от кризата посредством [Европейския фонд за регионално развитие \(ЕФРР\)](#), [Европейския социален фонд \(ЕСФ\)](#) или за подпомагане на най-уязвимите групи от обществото посредством [Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица \(ФЕПНЛ\)](#).

Как ще бъдат разпределени тези средства между държавите членки?

Финансирането от REACT-EU ще се разпределя между държавите членки, като се вземат предвид относителният им просперитет и степента на отражение на сегашната криза върху техните икономики и общества, включително младежката безработица.

Колко бързо ще може да се мобилизира финансирането от REACT-EU за инвестиции чрез програми в областта на политиката на сближаване?

За да се справят с последиците от пандемията от коронавирус, държавите членки се нуждаят от спешен достъп до финансово подпомагане. Комисията предлага 50 % от допълнителните средства от REACT-EU за 2020 г. да се платят на държавите членки като предварително финансиране веднага след одобряването на съответните програми или изменения на програми. Държавите членки и регионите се насърчават да използват това предварително финансиране, за да предоставят авансови плащания на бенефициерите, така че да се укрепят тяхната финансова ликвидност. Предлага се също така годишното предварително финансиране през следващите години да се изплати и по отношение на допълнителните средства, разпределени за програмите. За бързото въвеждане на това допълнително финансиране ще допринесе и много щедрата ставка на финансиране от ЕС — до 100 %.

Как ще действа финансирането със ставка до 100 %?

Днес Комисията предложи чрез допълнителните средства по REACT-EU от бюджета на ЕС да може да се финансират до 100 % от допустимите разходи. За да се осигури тази възможност, е необходимо посочените ресурси да се програмират в рамките на една или повече нови специални приоритетни оси или, когато е целесъобразно, в рамките на нова специална оперативна програма.

Политиката на сближаване в дългосрочния бюджет на ЕС за периода 2021—2027 г.

Какво ново по отношение на политиката на сближаване съдържа преработеното предложение за следващия дългосрочен бюджет на ЕС в сравнение с предложението от 2018 г.?

Политиката на сближаване на ЕС за периода 2021—2027 г. продължава да е съсредоточена върху икономическата конкурентоспособност чрез научни изследвания и иновации, цифровия преход, Европейския зелен пакт и насърчаването на [Европейския стълб на социалните права](#).

Новото предложение засилва подкрепата за подготвеността на здравните системи и гарантира по-добро използване на потенциала на културата и туризма. Същевременно то предоставя подкрепа за работещите и за мерките за справяне с младежката безработица и детската бедност.

Освен това в сравнение с текущия програмен период държавите членки ще разполагат с допълнителна гъвкавост за прехвърляне на средства между фондовете във всеки момент от програмния период. С предложението също така се въвежда допълнителна гъвкавост, за да се създадат условия за поетапното реализиране на по-малки операции. Това ще даде на държавите членки повече време за завършване на такива операции, които не са приключили по програмите за периода 2014—2020 г.

Комисията освен това предлага да се въведе пълномощабен механизъм за реакция при кризи, така че да се осигури възможност за временни мерки за използването на средствата в отговор на извънредни и необичайни обстоятелства. Ако през идните години Съюзът бъде сполетян от следващи сътресения, този механизъм ще може да се задейства бързо. Така Комисията ще може да въвежда временни мерки за справяне с такива изключителни и необичайни обстоятелства.

Как ще прилага Комисията механизма за реакция при кризи?

Наличието на вътрешен механизъм, който да се задейства при евентуални бъдещи сътресения, е от изключителна важност. Поуката от настоящата криза е, че ако през следващия програмен период възникнат извънредни или необичайни обстоятелства, както са посочени в Пакта за стабилност и растеж, трябва да е възможно към него да се прибегва бързо.

Днешното предложение ще позволи при подобни ситуации в бъдеще да се действа колкото е възможно по-бързо и с адекватна гъвкавост.

Съдържащите се в него спешни мерки бяха разработени въз основа на опита от пакетите за Инвестиционната инициатива в отговор на коронавируса, като например облекчаването на условията за използване на кохезионните фондове. Те включват и възможността приложимата ставка на съфинансиране да се увеличи с 10 процентни пункта.

Какви са критериите за временни мерки при извънредни обстоятелства?

В Пакта за стабилност и растеж извънредните или необичайните обстоятелства, при които може да се предложат временни мерки, са определени като „обща клауза за дерогация“ или „клауза за гъвкавост при необичайни събития“. Те бяха въведени като част от пакета от шест законодателни предложения за реформи на Пакта за стабилност и растеж през 2011 г. след икономическата и финансова криза.

Извънредните или необичайните обстоятелства може да се изразяват или в рязък икономически

спад в еврозоната или в Съюза като цяло, или в неблагоприятно събитие извън контрола на държавата членка, което има значими отрицателни последици за държавните финанси в една или само няколко държави членки.

Общата клауза за дерогация беше задействана за първи път след избухването на пандемията от коронавирус. Клаузата за гъвкавост при необичайни събития беше използвана няколко пъти в миналото, за да се вземат предвид извънредните разходи, свързани с притока на бежанци през 2016 г., или за Италия през 2017 г. — за да се вземат предвид извънредните разходи, свързани със земетресенията.

Как ще се отрази новото предложение върху сумите, предложени през 2018 г., по тематични приоритети и по държави членки?

Предложението на Комисията от май 2018 г. остава в сила.

Допълването на финансирането по политиката на сближаване в рамките на **REACT-EU** се добавя към периода 2014—2020 г. и ще се разпределя въз основа на тежестта на икономическите и социалните последици от кризата, включително равнището на младежката безработица и относителния просперитет на държавите членки.

За да се осигури достатъчна подкрепа за държавите членки и регионите, които са в най-голяма нужда, преработените предложения на Комисията предвиждат също така през 2024 г. да се извърши преглед на националните средства за сближаване, като се вземат предвид последните налични статистически данни. Този преглед ще доведе само до корекции във възходяща посока до 10 млрд. евро за всички държави членки.

Как могат държавите членки да използват гъвкавостта за прехвърляне на средства между инструментите и приоритетите за финансиране?

Прехвърлянето между фондовете и различните инструменти на ЕС или между фондовете със споделено управление, включително между фондовете на политиката на сближаване, не е задължително. В зависимост от конкретната си ситуация държавите членки могат да поискат прилагането на максималните прагове или прехвърлянето на по-малки суми.

Държавата членка, която иска прехвърляне в споразумението за партньорство или в изменение на програмата, трябва да обоснове искането си и да предостави информация за конкретните нужди и бъдещите предизвикателства, които биха изисквали такова прехвърляне. Комисията ще проверява самата цел на прехвърлянето, като взема предвид нуждите и предизвикателствата, свързани с инвестициите, във всяка държава членка или регион.

Европейски социален фонд+

Какви промени се правят по отношение на Европейския социален фонд?

Европейският социален фонд (ЕСФ) се допълва от REACT-EU. ЕСФ може да се използва в подкрепа на запазването на работни места, включително чрез схеми за непълно работно време, подпомагане за самостоятелно заетите лица и създаване на работни места. Чрез него може да се подпомагат мерки за младежка заетост, да се финансира образование, обучение и развитие на умения и да се разширява достъпът до социални услуги, включително за деца. За да финансират тези инвестиции в хората, държавите членки могат да използват част от 55-те млрд. нови средства, които са на разположение по линия на новата инициатива REACT-EU. ЕСФ може да допълва инструмента за временна подкрепа за смекчаване на рисковете от безработица при извънредно положение.

Освен това REACT-EU дава възможност на държавите членки да допълват сегашното финансиране от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (ФЕПНЛ), за да увеличат подпомагането за най-уязвимите групи от обществото, които са засегнати от кризата в диспропорционална степен. Подпомагането на най-нуждаещите се лица ще продължи да бъде приоритет и в бъдеще.

Какво се предвижда за Европейския социален фонд плюс?

ЕСФ+ е приемник на настоящия ЕСФ и ФЕПНЛ. Той ще бъде основният финансов инструмент за изпълнението на [Европейския стълб на социалните права](#). Той беше адаптиран, за да се гарантира, че социалното измерение на ЕС и политиките в областта на заетостта в държавите членки получават адекватни ресурси, от които нашите общества и икономики се нуждаят в новата действителност след кризата с коронавируса:

- По-амбициозно изискване за **инвестиране в младежка заетост**, което също подкрепя прилагането на Гаранцията за младежта. Държавите членки, в които процентът на лицата на възраст 15—29 години, незаети с работа, учене или обучение, е над средното равнище за Съюза, следва да инвестират най-малко 15 % от своите средства от ЕСФ+ за целенасочени

действия и структурни реформи в подкрепа на младите хора (а не 10 %, както беше предвидено в [първоначалното предложение за ЕСФ+](#)).

- След кризата с коронавируса никое дете не бива да остане пренебрегнато. С измененото предложение за ЕСФ+ се въвежда изискване държавите членки да разпределят най-малко 5 % от своите средства от ЕСФ+ за мерки за справяне с **бедността сред децата**.
- В измененото предложение за ЕСФ+ се подчертава **приносът на фонда за екологосъобразната и цифровата икономика** в съответствие със съобщенията на Комисията относно [Европейския зелен пакт](#) и [изграждането на силна социална Европа за справедливи промени](#). ЕСФ+ ще засили инвестициите от Фонда за справедлив преход, за да помогне на хората да развият уменията, необходими за едно неутрално по отношение на климата и приобщаващо общество.
- Комисията освен това предлага да се въведе пълномащабен механизъм за реакция при кризи, така че да се осигури възможност за временни мерки за използването на средствата в отговор на извънредни и необичайни обстоятелства. Ако през идните години Съюзът бъде сполетян от следващи сътресения, този механизъм ще може да се задейства бързо. Така Комисията ще може да въвежда временни мерки за справяне с такива изключителни и необичайни обстоятелства.

Как ще взаимодейства ЕСФ+ с други наскоро предложени инструменти на ЕС за инвестиции в хората, като например инструмента за временна подкрепа за смекчаване на рисковете от безработица при извънредно положение?

Европейският инструмент за временна подкрепа за смекчаване на рисковете от безработица при извънредно положение е основан на заеми инструмент, който съдейства на държавите членки да финансират публичните разходи, свързани със запазването на работни места, предимно като подпомагат схеми за непълно работно време и други подобни мерки. Той ще допълва ЕСФ+, който се основава на безвъзмездни средства и може да инвестира в активни програми, насочени към пазара на труда, с цел да се подобри пригодността за заетост на работниците посредством обучение, повишаване на квалификацията, активно търсене на работа, посредничество при търсене на работа, както и предоставяне на консултации.

За повече информация

[Информационен документ: Политиката на сближаване е в сърцевината на екологичното и цифровото възстановяване](#)

[Информационен документ: Засилване на социалните фондове на ЕС в помощ на възстановяването от кризата](#)

[Дългосрочен бюджет на ЕС за периода 2021—2027 г.: Предложение на Комисията от май 2020 г.](#)

QANDA/20/948

Лица за контакти с медиите:

[Vivian LOONELA](#) (+32 2 296 67 12)
[Marta WIECZOREK](#) (+32 2 295 81 97)
[Sara SOUMILLION](#) (+32 2 296 70 94)
[Siobhán MILLBRIGHT](#) (+32 2 295 73 61)

Въпроси на граждани: [Europe Direct](#) на телефон [00 800 67 89 10 11](#) или на електронния адрес [на информационната служба](#)